

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/49/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3121204290
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3121204290.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Márie Vrtochovej vo veci starostlivosti súdu o maloletého J. D. Y., nar. XX.XX.XXXX, dieťa rodičov: matky X. G. Y., štátnej občianky Poľskej republiky, bytom R. republika, T., ul. I. XX/X, zastúpenej Advokátskou kanceláriou DPP Martaus & Partners, s.r.o., so sídlom Žilina, Jána Milca 788/5 a otca D. Y., štátneho občana Slovenskej republiky, bytom T., J. XXX/ XA, adresa na doručovanie W. W., T. XXX, zastúpeného JUDr. Denisou Jánošíkovou, advokátkou so sídlom Bratislava, Klincová 35, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci nezhody rodičov o uloženie povinnosti rodičom o vykonanie povinnej školskej dochádzky maloletého dieťaťa, na odvolanie otca maloletého proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín č.k. 34P/73/2021-110 zo dňa 30. júla 2021, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením vyhlásil, že Okresný súd Trenčín nemá právomoc vo veci konať (výrok I.), konanie zastavil (výrok II.) a ustálil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok III.). Na odôvodnenie toho rozhodnutia uviedol, že návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia sa otec maloletého domáhal, aby súd uložil rodičom maloletého, aby maloletý J. D. vykonával povinnú školskú dochádzku na území Slovenska v základnej škole zvolenej otcom v W. W., a to až do právoplatného rozhodnutia o rozvode manželstva rodičov dieťaťa a o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému. Uviedol, že sa na tunajšom súde domáhal skorším návrhom, aby bol maloletý dočasne zverený do osobnej starostlivosti otca, ktoré konanie je vedené pod sp. zn. 31P/57/2021. Otec maloletého je občanom Slovenskej republiky a matka dieťaťa je občiankou Poľskej republiky. Maloletý sa narodil pred uzavretím ich manželstva vo T. v Poľskej republike. S matkou sú v súčasnosti v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému, ktoré je vedené na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 34P/19/2021. Po narodení maloletého kúpil otec byt v Poľsku, kde sa prechodne zdržiaval s matkou a maloletým. V januári 2021 matka otca prakticky vyhodila z prenajatého domu, odišiel z Poľska a maloletý zostal dočasne v Poľsku, kde navštevoval súkromnú materskú škôlku. Týmto návrhom chce otec vyriešiť aj školskú dochádzku maloletého, aby mohol byť maloletý prihlásený do školy, pretože od septembra 2021 sa mu začína povinná školská dochádzka. Matka maloletého vo vyjadrení uviedla, že zo strany otca došlo k neoprávnenému premiestneniu maloletého na územie SLOVENSKEJ REPUBLIKY v zmysle čl. 3 Haagskeho Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí a bude podaný návrh na súd na rozhodnutie o návrate dieťaťa do Poľskej republiky. Tento návrh nebol zo strany matky doposiaľ podaný, nakoľko matka sa spoliehala na tvrdenia otca, že dieťa vráti do Poľskej republiky. Matka zdôraznila, že obvyklý pobyt maloletého je na území Poľskej republiky a nie na území SLOVENSKEJ REPUBLIKY, pričom slovenský súd nemá právomoc v tejto veci konať podľa čl. 10 Nariadenia Rady č.2201/2003 o právomoci, uznávaní a výkone rozsudkom v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv. Právomoc na konanie v tejto veci má poľský súd, na ktorom sa na základe návrhu matky zo dňa 15.4.2021 začalo konanie vo veci rodičovských práv a povinností k maloletému,

v rámci ktorého má súd rozhodnúť aj o obvyklom pobyte dieťaťa a pojednávanie vo veci je nariadené na deň 14.9.2021.

2. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že maloletý J. D. má 7 rokov a pochádza z manželského vzťahu jeho rodičov. Otec maloletého podal na tunajšom súde návrh na rozvod manželstva, ktoré konanie bolo vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 34P/19/2021. Súd konanie zastavil uznesením zo dňa 09.06.2021, č.k. 34P/19/2021-25 z dôvodu, že nebolo preukázané, že zástupca JUDr. Roman Macháč LL.M. bol riadne splnomocnený podať v mene navrhovateľa návrh na rozvod manželstva. Zároveň súd dodal, že má pochybnosti o právomoci súdov Slovenskej republiky konať o rozvode manželstva a o úprave práv a povinností k maloletému. Zo skutočností uvedených v návrhu vyplývalo, že rozhodujúce kritériá na posúdenie právomoci na konanie o úprave práv a povinností k maloletému sa nachádzali v Poľsku, kde býva manželka navrhovateľa, maloletý tam navštevuje materskú školu. Uznesenie nie je doposiaľ právoplatné. Z obsahu týchto návrhov otca maloletého vyplýva, že rodičia spolu s maloletým žili naposledy spolu v jednej domácnosti v Poľsku. Rodina mala zabezpečené bývanie najskôr v byte vo T., ktorý otec v marci 2020 predal a následne sa rodina v júni 2020 presťahovala do prenajatého domu vo T.. V októbri 2020 si objednali modulový dom, ktorý nie je doposiaľ dokončený. V januári 2021 otec opustil spoločnú domácnosť a odvtedy sa zdržiava na Slovensku v prenajatom byte, nakoľko trojizbový byt v jeho vlastníctve rekonštruje. Otec poukázal na to, že centrum jeho záujmov má na Slovensku, kde podniká. Pokiaľ ide o maloletého, ten býval a mal centrum záujmov v Poľsku a po odchode otca zo spoločnej domácnosti v januári 2021 zostal v starostlivosti matky v Poľsku. Otec sa dožadoval, aby maloletý odišiel aspoň na čas s otcom na Slovensku, ale matka sa mala neustále vyhovárať. Začiatkom februára 2021 otec vzal maloletého na Slovensko, preto matka obviňovala otca z únosu maloletého z Poľska. Otec maloletého mal za to, že boli s matkou dohodnutí a maloletého si vezme v rozsahu 2-3 týždne na Slovensko, pričom sa maloletý zdržiaval na Slovensku do začiatku apríla 2021, kedy pre maloletého prišla matka. Maloletý musel absolvovať lekárske vyšetrenia v Poľsku, následne ho matka nechcela pustiť na Slovensko. Následne navštívili poľského mediátora, kde podľa vyjadrenia otca ustálili, že maloletý pôjde na dva týždne na Slovensku. Napriek tomu, že kvôli správaniu matky nemohol otec spočiatku pre maloletého prísť, od 28.05.2021 sa maloletý opäť nachádza na Slovensku a otec uvádzal, že maloletý chce s ním zostať žiť. Matka maloletého poukázala na to, že obvyklým pobytom maloletého je územie Poľskej republiky a zo strany otca došlo k neoprávnenému premiestneniu dieťaťa na územie Slovenska a bude iniciovať návratové konanie. Má za to, že slovenský súd nemá právomoc v tejto veci konať a v štáte obvyklého pobytu maloletého (v Poľskej republike) je na základe jej návrhu vedené konanie vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému. Uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 28.07.2021, č.k. 31P/57/2021-140, bolo ohľadom konania o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia na zverenie maloletého do jeho starostlivosti vyhlásené, že súd nemá právomoc vo veci konať a konanie bolo zastavené pre nedostatok právomoci. Uvedené rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť.

3. Uvedené zistené skutočnosti súd posúdil podľa § 9, § 161 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), čl. 8 ods. 1, čl. 10 písm. a), čl. 17, čl. 20 ods. 1, 2 Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v ods. manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej len „Nariadenie Brusel II“). V prípade výskytu cudzieho prvku v konaní sa právomoc súdov Slovenskej republiky ako členského štátu EÚ spravuje predovšetkým úniovým právom. V prejednávanej veci ide o konanie o nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa otec domáhal zverenia maloletého J. D. do jeho osobnej starostlivosti. S ohľadom na predmet konania súd postupoval podľa Nariadenia Brusel II. Rozhodujúcim kritériom pre posúdenie právomoci súdu na konanie o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému nie je centrum záujmov otca dieťaťa, ale obvyklý pobyt maloletého v zmysle čl. 8 Nariadenia Brusel II. Súd prvej inštancie ustálil, že obvyklý pobyt maloletého sa v čase začatia konania nachádzal v Poľsku s poukazom na čl. 8 Nariadenia Brusel II, v súlade s výkladom pojmu obvyklého pobytu podľa Súdneho dvora EÚ. Maloletý tak bol plne zaradený do sociálneho a rodinného života v Poľsku, pričom uvedenú skutočnosť nemôže zmeniť ani viacnásobná dočasná prítomnosť maloletého na Slovensku za situácie, pričom skutočnosti týkajúce sa zabezpečenia osobnej starostlivosti a výchovy je predmetom konania o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému, o ktorom je oprávnený rozhodnúť súd členského štátu s na to určenou právomocou. Pri posudzovaní obvyklého pobytu maloletého vzal súd do úvahy skutočnosť, že maloletý má 7 rokov, prevažný vplyv na začlenenie maloletého do prostredia v Poľsku mali ešte donedávna jeho rodičia, ktorí spolu s maloletým bývali v Poľsku, a to až do odchodu otca zo spoločnej domácnosti v januári 2021. V Poľsku rodičia maloletému vytvorili rodinné zázemie s predpokladaným trvaním aj do budúca, keď po predaji bytu vo T. v marci 2020 sa nasťahovali v júni 2020 do prenajatého domu vo

T. a v októbri 2020 objednali v Poľsku modulový dom. Pokiaľ sa otec s maloletým zdržiaval v roku 2020 od marca do júna na Slovensku, vzhľadom na ich návrat späť do Poľska do prenajatého domu a následné objednanie modulového domu, išlo len o dočasnú prítomnosť na Slovensku, bez vôle zmeniť vytvorené stabilné rodinné zázemie v Poľsku. Maloletý bol v Poľsku zaradený do sociálneho života, kde dlhodobo navštevoval materskú škôlku, do materskej škôlky na Slovensku ho otec zapísal až vo februári 2021, pričom maloletý slovenskú materskú škôlku od jeho zapísania súvisle ani nenavštevoval, pretože sa dlhodobo na Slovensku maloletý ani nezdržiaval. Je zrejmé, že maloletý si dlhodobo vytváral sociálne väzby predovšetkým v Poľsku, kde mal svoje stabilné zázemie, poskytovanú starostlivosť, výchovu. V roku 2017 bol maloletému diagnostikovaný atypický autizmus a maloletému bola v Poľsku dlhodobo poskytovaná zdravotná starostlivosť, túto na Slovensku otec takisto vyhľadal až vo februári 2021. Po odchode otca zo spoločnej domácnosti v Poľsku v januári 2021 začal otec podnikáť kroky na premiestnenie maloletého na Slovensko. Prihlásil ho do materskej škôlky a absolvoval s ním viaceré lekárske vyšetrenia. Prvýkrát sa maloletý na Slovensku v roku 2021 zdržiaval len od februára do začiatku apríla. Je potrebné poznamenať, že ak sa maloletý na Slovensku nejaký čas v priebehu tohto roku zdržiaval, nešlo o súvislý pobyt s predpokladaným stabilným trvaním aj do budúcnosti. Matka sa nezmierila s tým, aby maloletý býval na Slovensku s otcom, vo februári 2021 otca obvinila z únosu maloletého z Poľska, preto rodičia doposiaľ vykonávali starostlivosť o maloletého v priebehu tohto roka spôsobom, že sa maloletý zdržiaval striedavo v Poľsku a na Slovensku. Skutočnosť svojvoľného premiestnenia maloletého na Slovensko nemôže zmeniť dlhodobo vytvorený obvyklý pobyt dieťaťa v Poľsku, kde má vytvorené rodinné zázemie, sociálne väzby a celkové centrum svojich záujmov. Nakoľko sa maloletý na Slovensku nachádzal v priebehu tohto roka nesúvisle bez úmyslu oboch rodičov zmeniť maloletému obvyklý pobyt z Poľska na Slovensko, samotná jednostranná vôľa otca vytvoriť maloletému nové centrum jeho záujmov na Slovensku nemôže zmeniť jeho dlhodobý obvyklý pobyt nadobudnutý jeho plnou integráciou do rodinného a sociálneho prostredia v Poľsku. V súvislosti s uvedeným súd dodal, že ani aktuálne zdržiavanie sa maloletého na Slovensku od 28.05.2021 nepredstavuje dostatočne stabilnú zmenu, maloletý je prítomný na Slovensku len 2 mesiace, pričom nie je možné s určitosťou povedať, do kedy sa bude maloletý na Slovensku nachádzať. Vo februári 2021 si otec maloletého prevzal od matky, v apríli 2021 si matka prevzala maloletého a následne rodičia navštívili poľského mediátora, aby im pomohol dospieť k dohode ohľadom maloletého. Otázka starostlivosti o maloletého nie je medzi rodičmi definitívne uzavretá a nemožno dospieť k záveru, že maloletý sa bude zdržiavať už len na Slovensku. Matka nesúhlasí so zmenou obvyklého pobytu maloletého a jeho premiestnením na Slovensko a mieni iniciovať návratové konanie. Na základe uvedeného mal súd za to, že boli naplnené predpoklady použitia čl. 10 Nariadenia Brusel II. Právomoc možno priznať súdom nového členského štátu iba za použitia podmienok uvedených v čl. 10 písm. a) a b) Nariadenia, pričom v danom prípade nie sú splnené, nakoľko matka dieťaťa nesúhlasí s premiestnením maloletého na Slovensko. Matka sa s premiestnením maloletého na Slovensko, resp. zadržiavaním nezmierila, pričom maloletý nebýva po premiestnení na území Slovenska najmenej po dobu 1 roka, krajinou obvyklého pobytu maloletého je Poľská republika. Na základe uvedeného dospel súd k záveru, že obvyklý pobyt maloletého sa v zmysle čl. 8 Nariadenia Brusel II v čase začatia konania nachádzal v Poľsku a právomoc konať vo veciach úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému má príslušný poľský súd a tunajší súd nemá právomoc. Nedostatok právomoci je prekážkou neodstrániteľnou, súd v konaní nemôže ďalej pokračovať, a preto súd v zmysle článku 17 Nariadenia Brusel II vyhlásil, že nemá právomoc a toto konanie zastavil. Keďže tunajší súd nemá právomoc na konanie vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému, nemá právomoc ani na konanie o nariadenie predmetného neodkladného opatrenia. Podľa čl. 20 ods. 1 a 2 Nariadenia Brusel II by mohol tunajší súd, aj keď inak nedisponuje právomocou na konanie vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému, prijať predbežné opatrenie, ale len za podmienky, že by sa jednalo o naliehavý prípad. V danej veci sa nejedná o žiadny naliehavý prípad, ktorý by oprávňoval prijať okamžité rozhodnutie neprávomocným súdom, nakoľko sa jedná o bežný spor vo veci nezhody rodičov pri zastupovaní ich dieťaťa v rámci výkonu ich rodičovských práv a povinností, o ktorej otázke môže rozhodnúť len orgán disponujúci právomocou, resp. súd v krajine obvyklého pobytu dieťaťa, v Poľskej republike. Nie je splnená podmienka naliehavosti na prijatie požadovaného ochranného opatrenia podľa čl. 20 Nariadenia Brusel II, nebolo možné vydať ani otcom navrhované neodkladné opatrenie. Nakoľko súdy Slovenskej republiky nemajú právomoc vo veci konať a nedostatok právomoci je prekážkou neodstrániteľnou, súd v konaní nemôže ďalej pokračovať, a preto konanie v zmysle § 9 a § 161 ods.2 CSP zastavil. Otec má právo obrátiť sa so svojimi návrhmi a požiadavkami na súd disponujúci právomocou na konanie o úprave rodičovských práv a povinností, teda na príslušný súd v Poľskej republike, ktorý jediný má právomoc o jeho návrhoch rozhodnúť. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 58 CMP.

4. Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie otec maloletého dieťaťa a uviedol, že právny názor súdu prvej inštancie o neoprávnenom premiestnení maloletého J. D. na územie Slovenskej republiky je nesprávny. Maloletý sa síce narodil na území Poľskej republiky, ale je občanom Slovenskej republiky a trvalý pobyt má na území Slovenskej republiky. K poslednému odchodu maloletého z Poľska došlo na základe vôle maloletého a z dôvodu jeho ochrany, keď matka nie je spôsobilá postarať sa o maloletého. Na výkon rodičovských práv a povinností maloletého majú právo obaja rodičia, ktorí doposiaľ neboli právoplatne rozvedení a v tomto okamihu by sa malo prihliadať na oprávnené záujmy maloletého. Nemožno sa stotožniť s názorom súdu, podľa ktorého bol maloletý plne zaradený do sociálneho života v Poľsku, keďže toto začlenenie platilo iba dočasne v čase, keď bol v domácnosti s maloletým prítomný aj jeho otec, s ktorým je maloletý citovo spriaznený a vo výlučnej prítomnosti matky maloletý vykazuje vážne poruchy správania. Nesprávny je aj názor súdu, že mal maloletý vytvorené stabilné prostredie v Poľsku, keď po odchode otca z Poľska na začiatku roku 2021 matka nemá stálu prácu a príjem, bola vypratá z prenajatého rodinného domu a otcovi nie je známe, kde sa matka zdržiava a či má dostatočný finančný príjem na zabezpečenie potrieb pre maloletého. V zmysle predložených posudkov detských psychiatrov a psychologov, maloletý je šťastný s otcom na Slovensku, chcel by tu s ním žiť a úspešne začlenil maloletého do sociálneho kontaktu s inými deťmi. Otec maloletého prvý podal dňa 18.03.2021 návrh na rozvod manželov a úpravu styku s maloletým, konanie ktoré je vedené na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 34P/19/2021 a matka podala návrh na úpravu styku s maloletým v Poľsku až dňa 15.04.2021. Pokiaľ ide o obvyklý pobyt maloletého, otec poukázal na uznesenie Okresného súdu Trenčín č.k. 34P/19/2021-25 zo dňa 09.06.2021, v zmysle ktorého otec trávil čas väčšinu roku 2019 a 2020 s maloletým sám na Slovensku, pričom otec doplnil, že sa s maloletým v rokoch 2019 a 2020 prechodne zdržiaval rovnako v Poľsku ako na Slovensku, nakoľko maloletý sprevádzal otca, ktorý má centrum svojich podnikateľských záujmov výlučne na Slovensku. Otec maloletého poukázal na novelu zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine účinné od roku 2017, v zmysle ktorej je medzi základné zásady doplnený článok 5 a záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V napadnutom rozhodnutí súdu prvej inštancie absentuje zohľadnenie prvoradého záujmu dieťaťa, súd sa výlučne formalisticky venoval tomu, ako sa v prejednávanej veci zbaviť svojej právomoci, výsledkom čoho je aj vydanie tohto uznesenia, ktoré je absolútne nezákonné, formalistické a poškodzuje oprávnené záujmy maloletého. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní nezohľadnil závažné skutočnosti a relevantné dôkazy predložené otcom (odborné posudky detských psychiatrov a psychologov) preukazujúce riadnu starostlivosť otca o maloletého. Súd nesprávne aplikoval čl. 8 a 10 Nariadenia Brusel II z dôvodu, že obvyklý pobyt maloletého v rokoch 2020 a 2021 nemožno určiť, nakoľko sa v tomto čase maloletý zdržiaval striedavo na území Poľska a Slovenska, preto nemal vytvorené dlhodobé zázemie a obvyklý pobyt ani v jednom štáte. Existovali tak dôvodné pochybnosti o tom, kde je obvyklý pobyt dieťaťa a pri určení obvyklého pobytu mal súd vychádzať primárne z hľadiska najlepšieho záujmu maloletého, ktorý je pri starostlivosti otca o maloletého. Otcovi sa podarilo stabilizovať maloletého v druhom polroku 2021, kedy sa maloletý zapojil do školskej dochádzky na Slovensku v MŠ J. v W.. Súd tak mal pri pochybnostiach aplikovať čl. 13 Nariadenia Brusel II, podľa ktorého ak nemožno určiť obvyklý pobyt dieťaťa a právomoc nemožno založiť podľa článku 12, právomoc majú sudy členského štátu, v ktorom sa dieťa nachádza, teda sudy Slovenskej republiky. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C 497-10. V druhej polovici roku 2020 sa mohlo ako obvyklé bydlisko javiť prostredie v Poľsku kvôli prítomnosti otca, avšak po rozchode rodičov a rozdelení spoločnej domácnosti v januári 2021 sa stabilita zázemia v Poľsku rozpadla, pričom maloletý je stabilizovaný s otcom na Slovensku, kde aj maloletý navštevoval predškolské zariadenie v W.. Napriek tomu, že súd v rozhodnutí uvádza judikatúru SD EÚ, nepochopiteľne sa od nej odvracia a rozhodol v priamom rozpore s Nariadením Brusel II, ustálenou judikatúrou a v rozpore so záujmami maloletého. Nakoľko súd nereflektoval pri rozhodovaní predložené psychiatrické a psychologické posudky týkajúce sa maloletého, otec predkladá nový dôkaz klinicko-psychologické vyšetrenie zo dňa 16.08.2021. Vzhľadom na uvedené je povinnosťou súdu pri rozhodovaní vo veciach maloletého primárne chrániť oprávnené záujmy maloletého a pokiaľ by sudy Slovenskej republiky nemali právomoc, je nevyhnutné aplikovať čl. 20 ods. 1 Nariadenia Brusel II., a to z dôvodu predložených psychiatrických a psychologických posudkov, ktoré preukazujú vôľu maloletého zostať s otcom na území Slovenska s poukazom na skutočnosť, že psychická porucha maloletého, ktorá sa prehlbuje v prítomnosti matky a za neprítomnosti otca, by mali byť predpokladaným naliehavým prípadom. Otec je názoru, že súd mal vydať navrhované neodkladné opatrenie, nakoľko je tu naliehavá potreba dočasnej ochrany maloletého. Vzhľadom na uvedené otec maloletého navrhol, aby odvolací

súdu napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že vydá neodkladné opatrenie navrhované otcom.

5. Otec maloletého doplnil svoje odvolanie a dodal, že dňa 26.08.2021 matka maloletého spolu so starou matkou pricestovali na Slovensko do W. W. z dôvodu návštevy maloletého a otec ich ubytoval vo svojom byte. Nasledujúci deň matka využila neprítomnosť otca, maloletého vylákala von kolobežkovať sa a od tohto momentu sú všetci traja nezvestní. Maloletý bol odvedený násilne z bytu otca a proti jeho vôli, pričom svedkom násilného únosu dieťaťa bol sused. Nezvestnosť maloletého nahlásil otec na políciu. Od uvedeného dňa sa otec nedokáže telefonicky skontaktovať s matkou ani s maloletým.

6. Matka maloletého sa vyjadrila k odvolaniu a uviedla, že odmieta tvrdenia otca, že uniesla maloletého zo Slovenska do Poľska a nemá s nimi kontakt. Matka síce odišla s maloletým do Poľska, ale nebolo to násilne a proti vôli maloletého, nakoľko odchodu predchádzal rozhovor s maloletým, pričom matka by nepoužila voči maloletému násilie, ak by maloletý nechcel zo Slovenska odísť. Maloletý je šťastný s matkou v Poľsku a od septembra navštevuje základnú školu. Nie je pravda, že matka využila neprítomnosť otca a vtedy odišla s maloletým do Poľska, pričom v ten istý deň informovala otca o tom, že s maloletým odišla do Poľska. Odvtedy otec viac krát telefonoval s maloletým, mal možnosť sa s ním stretnúť a matka informovala otca, že bývajú v dome, ktorý spolu postavili. Pokiaľ ide o samotné odvolanie, napadnuté rozhodnutie je správne, nakoľko je nepochybné, že obvyklý pobyt maloletého je v Poľsku. Uvedené preukazuje riadne začlenenie maloletého do školskej dochádzky na základnej škole v Poľsku. Hoci slovenskému jazyku už maloletý rozumie, neovláda ho dostatočne na to, aby sa mohol riadne začleniť do edukačného procesu na Slovensku.

7. Krajský súd ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané v lehote, má predpísané náležitosti, preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie bez toho, aby bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65 a 66 CMP, prihliadnuc na prípadné vady konania podľa § 67 CMP a po jeho preskúmaní bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP dospel k záveru, že toto je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdiť.

8. Podľa § 9 CSP, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

9. Podľa § 161 ods. 1, 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

10. Podľa čl. 8 ods. 1 Nariadenia Brusel II, súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

11. Podľa čl. 17 Nariadenia Brusel II, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

12. Podľa čl. 20 ods. 1 Nariadenia Brusel II, v naliehavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupnú podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu.

13. Procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady, aby mohol súd autoritatívne rozhodnúť vo veci samej. Procesné podmienky sú také vlastnosti, ktoré musia byť splnené na to, aby sa dosiahol cieľ civilného konania. Súd je povinný skúmať procesné podmienky v ktoromkoľvek štádiu konania. Ustanovenie § 161 CSP má povahu generálneho procesného ustanovenia týkajúceho sa skúmania procesných podmienok. Kedykoľvek v priebehu konania súd zistí nedostatok procesnej podmienky, postupuje v konaní v závislosti od toho, či ide o odstrániteľný alebo neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Existencia právomoci súdu je podmienkou konania, ktorú musí súd skúmať v každom štádiu konania. V prípade jej absencie ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, kedy súd musí konanie zastaviť. Postúpenie veci príslušnému orgánu na konanie a rozhodnutie je následkom takéhoto zastavenia konania iba v prípade, keď na konanie a rozhodnutie je príslušný iný orgán Slovenskej republiky. V prípade, že súd dôjde k záveru o nedostatku právomoci s tým, že

právomoc má orgán cudzieho štátu, vec tomuto orgánu nepostupuje z dôvodu, že slovenský súd nemá takéto oprávnenie, ktoré by mu vyplývalo z medzinárodných predpisov. Prejednávanú vec je potrebné označiť ako vec s cudzím prvkom, ktorý spočíva v skutočnosti, že maloletý od narodenia žije v Poľsku, pričom k jeho premiestneniu na územie Slovenskej republiky zo strany otca došlo iba na krátky čas. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné aplikovať Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v ods. manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej len „Nariadenie Brusel II“).

14. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že otec maloletého sa návrhom domáhal, aby súd nariadil neodkladné opatrenie, aby maloletý J. D. vykonával povinnú školskú dochádzku na území Slovenskej republiky v základnej škole zvolenej otcom v W. W., a to až do právoplatného rozhodnutia o rozvoze manželstva a o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému. Otec maloletého pred podaním predmetného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podal na Okresný súd Trenčín návrh na rozvod manželstva, konanie ktoré bolo vedené pod sp. zn. 34P/19/2021 a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal zverenia maloletého do osobnej starostlivosti otca, konanie ktoré bolo vedené pod sp. zn. 31P/57/2021. Okresný súd Trenčín uznesením č.k. 34P/19/2021-25 zo dňa 09.06.2021 konanie zastavil a uznesením č.k. 31P/57/2021-140 konanie zastavil pre nedostatok právomoci súdu Slovenskej republiky. J. J. D. má 7 rokov a pochádza z manželského vzťahu rodičov. Od narodenia maloletého žili rodičia v spoločnej domácnosti vo T., kde otec kúpil byt, ktorý v marci 2020 predal, všetci traja sa následne presťahovali do prenajatého domu vo T. a v októbri 2020 si rodina objednala modulový dom. Maloletý navštevoval v Poľsku materskú školu. Po nezhodách medzi rodičmi maloletého otec opustil spoločnú domácnosť v Poľsku v januári 2021 a odvtedy žije na Slovensku v trojizbovom byte v jeho vlastníctve a na Slovensku podniká, pričom maloletý ostal v starostlivosti matky v Poľsku. Medzi rodičmi maloletého nedošlo k dohode ohľadom úpravy styku s maloletým. Maloletý bol s otcom na Slovensku od februára 2021 do apríla 2021, kedy matka odviezla maloletého naspäť do Poľska z dôvodu, že podľa nej došlo bez jej súhlasu k neoprávnenému premiestneniu maloletého na územie Slovenskej republiky zo strany otca. Matka odmietala, aby maloletý odišiel s otcom na Slovensko a z uvedeného dôvodu rodičia navštívili mediátora, aby predišli konfliktom, ale bezúspešne. Dňa 28.05.2021 otec opäť priviezol maloletého na Slovensko. V odvolacom konaní potom vyšlo najavo, že maloletý J. D. je od konca augusta 2021 opäť v Poľsku, kam ho odviezla matka.

15. V preskúmvanej veci sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že súdy Slovenskej republiky nemajú právomoc konať vo veci návrhu otca maloletého na nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle čl. 8 ods. 1 Nariadenia Brusel II a bolo potrebné konanie zastaviť. Odvolací súd konštatuje, že ustanoveniami článkov 8 až 10 a článkov 12 a 13 Nariadenia Brusel II sa stanovuje systém kritérií právomoci na určenie podmienok, podľa ktorých majú súdy členského štátu právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností. Základným a rozhodujúcim kritériom podľa Nariadenia Brusel II pre určenie právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností je, že najvhodnejším konajúcim súdom je príslušný súd členského štátu, v ktorom má maloleté dieťa obvyklý pobyt. Pojem obvyklý pobyt Nariadenie Brusel II neupravuje, iba naň odkazuje v čl. 8 ods. 1, v ktorom je obsiahnutá všeobecná právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Z článku 8 ods. 1 Nariadenia Brusel II vyplýva, že právomoc má súd toho členského štátu, kde má maloleté dieťa obvyklý pobyt v čase začatia konania. Články 9, 10, 12 a 13 Nariadenia Brusel II ustanovujú výnimky zo všeobecného princípu právomoci a ide o prípady, v ktorých majú právomoc súdy členského štátu, v ktorom maloletá dieťa nemá svoj obvyklý pobyt. Pokiaľ otec maloletého namietal, že súd nesprávne aplikoval článok 8 ods. 1 Nariadenia Brusel II a v prejednávanvej veci bolo potrebné postupovať podľa článku 13, odvolací súd vyhodnotil túto námietku ako neopodstatnenú. Článok 13 Nariadenia Brusel II sa použije len výnimočne, ak nie je možné určiť obvyklý pobyt maloletého dieťaťa a právomoc nemožno založiť podľa článku 12, vtedy majú právomoc súdy toho členského štátu, v ktorom sa maloleté dieťa nachádza. V prejednávanvej veci súd nepostupoval podľa článku 13 Nariadenia Brusel II z dôvodu, že zo zistených skutočností bolo možné bez pochybností určiť obvyklý pobyt maloletého J. D. vzhľadom na nasledujúce.

16. Odvolací súd má za to, že zo znenia Nariadenia Brusel II v súvislosti s preskúmvanou vecou vyplýva, že za rozhodujúce kritérium pre určenie právomoci súdov členských štátov vo veciach rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu sa považuje jednak obvyklý pobyt dieťaťa a jednak posúdenie, či došlo k oprávnenému presťahovaniu maloletého z jedného členského štátu do iného členského štátu, alebo jeho neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu. Až po zodpovedaní otázky oprávneného, resp. neoprávneného premiestnenia alebo zadržania, je možné určiť miesto

obvyklého pobytu maloletého dieťaťa. Pojem obvyklý pobyt nevymedzujú právne predpisy Slovenskej republiky, medzinárodné zmluvy, dokonca ani samotné Nariadenie Brusel II. Obvyklý pobyt nemožno stotožňovať s pojmom trvalý pobyt, ani s pojmom bydlisko. Pojem obvyklý pobyt v zmysle Nariadenia Brusel II s poukazom na rozhodnutia Súdneho dvora EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že tento pobyt zodpovedá miestu, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia maloletého dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Všeobecne sa ním chápe pobyt, kde sa maloletý reálne a fyzicky dlhodobo nachádza a zdržiava, kde je centrum jeho záujmov. Súd pri posúdení otázky, či má osoba obvyklý pobyt na území určitého štátu, musí brať do úvahy všetky relevantné skutočnosti konkrétneho prípadu. V prípade maloletého dieťaťa, kde sa zdržuje na základe dohody rodičov alebo iných rozhodných skutočností. Dočasné, či protiprávne opatrenie jedného z rodičov na pobyte dieťaťa bez ďalšieho nič nemenia. Pojem obvyklý pobyt dieťaťa vyložil Súdny dvor EÚ vo svojom rozsudku vo veci Barbara Mercredi/Richard Chaffe. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že samotné presťahovanie sa do iného štátu alebo premiestnenie maloletého bez súhlasu druhého rodiča, nezakladá samo o sebe automaticky obvyklý pobyt maloletého dieťaťa.

17. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa dostatočne zaoberal otázkou skúmania podmienok konania, či je alebo nie je daná právomoc súdu vo veci konať a dospel k správneému záveru, že obvyklý pobyt maloletého J. D. je v Poľskej republike a súdy Slovenskej republiky nemajú právomoc vo veci konať. Pri určení obvyklého pobytu maloletého musia byť okrem fyzickej prítomnosti maloletého dieťaťa v členskom štáte zohľadnené ďalšie faktory, z ktorých je možné vyvodit', že táto prítomnosť nemá dočasný alebo príležitostný charakter a že pobyt maloletého dieťaťa odzrkadľuje istú mieru začlenenia do sociálneho a rodinného prostredia, čo je v predmetnej veci splnené. Súd taktiež prihliadol na trvanie a dôvody pobytu maloletého na území Slovenskej republiky, na jeho rodinné a sociálne väzby. Maloletý J. D. sa od narodenia (XX.XX.XXXX) nepretržite zdržiaval s rodičmi v spoločnej domácnosti v Poľsku, kde otec maloletého kúpil byt vo T., a to až do marca 2020, kedy sa otec zdržiaval s maloletým na území Slovenskej republiky do júna 2020, teda len prechodne bez úmyslu vytvorit' trvalé sociálne a rodinné väzby na Slovensku, keď v júni 2020 sa otec vrátil s maloletým naspäť do spoločnej domácnosti do Poľska a následne došlo k objednaní rodinného domu v Poľsku. Z uvedeného vyplýva, že rodičia s maloletým v spoločnej domácnosti vytvárali niekoľko rokov rodinné zázemie s predpokladaným trvaním do budúcnosti. Po nezhodách medzi rodičmi maloletého a po odchode otca zo spoločnej domácnosti v Poľsku v januári 2021, otec premiestnil maloletého na územie Slovenskej republiky vo februári 2021, a to bez súhlasu matky, pričom matka odviezla maloletého naspäť do Poľska v apríli 2021. K ďalšiemu premiestneniu maloletého na územie Slovenskej republiky zo strany otca bez dohody matky došlo v období od mája 2021 do augusta 2021. Je potrebné zdôrazniť, že takéto krátkodobé premiestnenie maloletého na územie Slovenskej republiky zo strany otca v uvedenom rozmedzí, bez vytvorenia bližších a trvalejších sociálnych a rodinných väzieb a bez dlhodobého pobytu s predpokladaným stabilným trvaním, nie je spôsobilé vyvolať zmenu obvyklého pobytu maloletého J. D.. Z porovnania trvania dĺžky pobytu maloletého v Poľsku a na Slovensku je zrejmé, že maloletý sa v Poľskej republike od svojho narodenia zdržiaval dlhší čas a prevažnú časť svojho života, a teda tam mal vybudované stabilnejšie výchovné zázemie, keď otec a matka s maloletým do januára 2021 žili v spoločnej domácnosti, ako aj sociálne zázemie, keď v Poľsku navštevoval materskú školu a bola mu poskytnutá odborná pomoc v dôsledku diagnostikovaného atypického autizmu. Taktiež rodičia absolvovali v Poľsku sedenia u mediátora za účelom odstránenia nezhôd vo veciach starostlivosti o maloletého a úpravy styku. Bez ohľadu na skutočnosť, že otec vo februári 2021 zapísal maloletého do materskej školy na Slovensku a absolvoval s maloletým odborné psychologické a psychiatrické posedenia, je nepochybné, že v tom čase sa maloletý zdržiaval s otcom na Slovensku len prechodne a krátkodobo /a len v dôsledku svojvoľného premiestnenia zo strany otca/, preto maloletý nemohol byť plne zaradený do sociálneho a rodinného života na Slovensku, keď si dlhodobo nevytváral sociálne väzby a následne bol maloletý prevezený matkou naspäť do Poľska, kde má dlhodobé zázemie. Predmetné svojvoľné premiestnenie maloletého na územie Slovenskej republiky zo strany otca nie je spôsobilé zmenit' dlhodobo vytvorený obvyklý pobyt maloletého v Poľsku a jeho sociálno-rodinné zázemie a väzby. Otec maloletého nepreukázal dostatočne stabilné začlenenie maloletého do sociálneho a rodinného prostredia na Slovensku, keď prítomnosť maloletého na Slovensku má len dočasný a príležitostný charakter, jeho pobyt neodzrkadľuje značnú a podstatnú mieru začlenenia do sociálneho a rodinného prostredia. Súd prihliadol predovšetkým na najlepší záujem maloletého, keď na základe zistených skutočností bolo potrebné ustáliť obvyklý pobyt maloletého na to, aby o konaní o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému rozhodoval ten súd členského štátu, ktorý ma k maloletému najbližšie vzhľadom na jeho vybudované sociálne a rodinné zázemie.

18. Otec maloletého v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie neaplikoval článok 20 ods. 1 Nariadenia Brusel II aj napriek tomu, že je tu naliehavá potreba dočasnej ochrany maloletého, pričom odvolací súd považuje uvedenú odvolaciu námietku za nedôvodnú. Prípustnosťou a vyžadovanými predpokladmi aplikácie čl. 20 ods. 1 Nariadenia Brusel II sa podrobne zaoberal Súdny dvor EÚ vo veci C-403/09, kde konštatoval, že súdy môžu v zmysle článku 20 ods. 1 prijať také predbežné opatrenia alebo ochranné opatrenia, iba ak dodržia tri kumulatívne podmienky, a to dané opatrenie musí byť naliehavé, musí byť prijaté vo vzťahu k osobám alebo majetku nachádzajúcim sa v členskom štáte, kde sídli tento súd a musia mať dočasný charakter. Súdny dvor pritom zdôraznil, že pokiaľ nie je dodržaná hoci len jedna z týchto podmienok, na predmetné opatrenie sa nemôže vzťahovať čl. 20 ods. 1 Nariadenia Brusel II. Podľa odvolacieho súdu v prejednávanej veci uvedené podmienky na aplikáciu čl. 20 ods. 1 Nariadenia splnené neboli a nedošlo tak k založeniu právomoci Slovenskej republiky v zmysle článku 20 ods. 1 pre nariadenie otcom navrhovaného neodkladného opatrenia. V danej veci sa totiž nejedná o naliehavý prípad. Takými sú v zmysle čl. 20 ods. 1 Nariadenia Brusel II také situácie, keď sa maloleté dieťa ocitne bez akejkoľvek starostlivosti, alebo situácie, ktoré bezprostredne a vážne ohrozujú alebo narušujú život, zdravie alebo priaznivý vývoj maloletého, alebo majetok maloletého, čo nie je uvedený prípad. Z návrhu otca ani zo spisového materiálu nevyplýva potreba zabezpečiť ochranu maloletého v zmysle uvedeného. Okolnosti týkajúce sa odborných psychologických a psychiatrických vyšetrení a s tým súvisiacia tvrdená vôľa maloletého zostať s otcom na území Slovenskej republiky, budú predmetom preskúmania v samotnom konaní vo veci samej o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému. Nijako však nie sú dôkazom toho, že sa maloletý ocitol v ohrození života, zdravia alebo by mohlo dôjsť k narušeniu jeho vývoja.

19. Odvolací súd záverom konštatuje že obvyklý pobyt maloletého J. Daniela je na území Poľskej republiky a pre konanie o nariadenie neodkladného opatrenia navrhovaného otcom maloletého nie je daná právomoc slovenských súdov. Ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, a preto bolo potrebné v zmysle článku 17 Nariadenia Brusel II vyhlásiť, že súd nemá právomoc a konanie zastaviť podľa § 9 v spojení s § 161 ods. 2 CSP, tak ako to urobil súd prvej inštancie.

20. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP.

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pretože neboli zistené dôvody na aplikáciu výnimky v zmysle § 55 CMP.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).